

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра Філософії та культурології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Соціальне забезпечення в зарубіжних країнах
(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Соціальне забезпечення

Спеціальність 232«Соціальне забезпечення»

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
філологічний

Мова навчання українська

Розробники: к.соц.н., асист. Шестакова К. Ю.

Профайл викладача (-ів)

<http://philology.chnu.edu.ua/?personnal=%d1%88%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%b0-%d0%ba%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d0%b8%d0%bd%d0%b0-%d1%8e%d1%80%d1%96%d1%97%d0%b2%d0%bd%d0%b0#more-4247>

Контактний тел.

+380955510601

E-mail:

k.shestakova@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3388>

Консультації

Вівторок, 14.30 – 15.30; четвер, 14.30 – 15.30

Очні консультації: вівторок, 14.30- 15.30

Онлайн-консультації: четвер, 14.30 – 15.30

Індивідуальні консультації: за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Національні системи соціального забезпечення різняться в різних країнах, їх координація та взаємодія дуже сильно відрізняються між собою. Характерною особливістю сучасного етапу розвитку світу є відхід від усталених форм економічної, соціальної, гуманітарної політики.

Відбуваються радикальні зміни в соціальній сфері не тільки тих країн, що їх раніше відносили до так званого «другого світу», а й у країнах традиційної демократії. Ці держави опинилися перед необхідністю робити вибір між колективною та індивідуальною відповідальністю за соціальний добробут, між обов'язками найманого працівника та обов'язками роботодавця у страхуванні від соціальних ризиків, між обов'язковою та добровільною участю у соціальних програмах, орієнтацією на позитивні чи на негативні свободи, між місцевим, національним чи наднаціональним регулюванням соціальної сфери. Показовим в цьому сенсі є Регламент Європейського Союзу про соціальний захист населення, який (із доповненнями, імplementованими у різні роки) гарантує допомогу з таких питань, як допомога по інвалідності; допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю; допомога по вагітності та пологах; допомога за старістю; допомога в разі втрати годувальника; допомога у зв'язку з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням; допомога на поховання; допомога по безробіттю; допомога сім'ям. Деякі інші види допомоги функціонують у національних системах США, Канади, Мексики, Бразилії, Японії, Китаю, Австралії та інших країнах.

Відтак порівняльний аналіз процесів, що відбуваються в соціальній сфері зарубіжних країн у контексті регіональних інтеграцій та глобалізації, набуває особливого значення, він дає змогу відстежити динаміку змін ідеологічних уявлень, їх теоретичного обґрунтування і практичних дій урядів економічно розвинутих країн.

2. Мета навчальної дисципліни. Ознайомити студентів з основами системи соціального захисту в зарубіжних країнах (ЄС, Канада, США, Південна Америка, Південно-східна Азія та практичними механізмами імplementації законодавчої бази.

3. Пререквізити. Середня освіта в повному обсязі, предмети трьох семестрів «Соціальна політика», «Історія соціальної роботи», «Соціальне проєктування».

4. Результати навчання:

Відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» (перший рівень вищої освіти) за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення», галузі знань 23 «Соціальна робота», затвердженої Вченою радою ЧНУ імені Ю. Федьковича, протокол №4 від 24 квітня 2023 р., вивчення предмета «Соціальне забезпечення в зарубіжних країнах» надає такі **програмні компетентності**.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності (ФК):

ФК2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ФК5. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ФК13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.

Програмними результатами (ПР) вивчення предмета «Соціальне забезпечення в зарубіжних країнах» є такі:

РН2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категоріях населення.

РН 4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

РН 7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.

РН 12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності.

РН 13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення.

РН 14. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення.

РН 16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів/годин 3/90												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми навчальних занять													
Тема 1. Законодавство ЄС у сфері координації соціального захисту		2	4			5							
Тема 2. Модернізація системи соціального захисту в країнах ЄС		2	4			10							
Тема 3. Система координації соціального забезпечення в країнах ЄС		2	4			10							
Тема 4. Система соціального захисту окремих груп		2	4			5							
Тема 5. Практична реалізація законодавства соціального забезпечення в країнах ЄС		2	4			10							
Тема 6. Система соціального захисту в Канаді та США		2	4			10							
Тема 7. Система соціального захисту в країнах Південної Америки		2	4			10							
Тема 8. Система соціального		1	2			10							

забезпечення в азіатських країнах												
Усього годин	120	15	30			75						
Підсумкова форма контролю	Екзамен											

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Тема 1	Законодавство ЄС у сфері координації соціального захисту <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> - Особливості прийняття та реалізації рішень Європейського парламенту від 2004 року у сфері координації соціальної безпеки - Основні складові Європейського коду соціальної безпеки - Європейські соціальні стандарти <i>Робота над практичними завданнями до теми</i>	8	
Тема 2	Модернізація системи соціального захисту в країнах ЄС <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> - Основний зміст та засади Strategy on the Rights of the Child and European Child Guarantee - Основний зміст та засади European Disability Strategy - Основний зміст та засади Gender equality strategy - Основний зміст та засади The European Education Area <i>Робота над практичними завданнями до теми</i>	8	
Тема 3	Система координації соціального забезпечення в країнах ЄС <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> - Основні засади системи EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information system) - Основний зміст Регламенту (ЄС) №883/2004 про координацію систем соціального забезпечення, що замінив Регламент (ЄЕС) № 1408/71. - Основний зміст Регламенту (ЄС) № 987/2009 про порядок реалізації Регламенту (ЄС) № 883/2004 про координацію систем соціального забезпечення. <i>Робота над практичними завданнями до теми</i>	8	
Тема 4	Система соціального захисту окремих груп <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> - Соціальна підтримка у випадку хвороби та материнства - Сімейні виплати та допомога у випадку смерті. - Підтримка в ситуаціях професійних захворювань - Права на виплати студентам та молоді <i>Робота над практичними завданнями до теми</i>	8	

Тема 5	Практична реалізація законодавства соціального забезпечення в країнах ЄС <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Основні законодавчі принципи соціального забезпечення в Німеччині 2. Основні законодавчі принципи соціального забезпечення в Італії 3. Основні законодавчі принципи соціального забезпечення в балканських країнах (на вибір) 4. Основні законодавчі принципи соціального забезпечення в центрально-європейських країнах ЄС (на вибір) <i>Робота над практичними завданнями до теми</i>	8	
Тема 6	Система соціального захисту в Канаді та США <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Структура видатків на соціальне забезпечення в США 2. Структура видатків на соціальне забезпечення в Канаді 3. Громадянське суспільство та його роль у формуванні соціальної політики США та Канади <i>Робота над практичними завданнями до теми</i>	6	
Тема 7	Система соціального захисту в країнах Південної Америки <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Трансформація соціального забезпечення в країнах Латинської Америки (1990 – 2023 рр.) 2. Соціальний захист в Аргентині та Чилі 3. Типологія соціального захисту в країнах Південної Америки <i>Робота над практичними завданнями до теми</i>	6	
Тема 8	Система соціального забезпечення в азіатських та африканських країнах <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Нормативно-правові аспекти соціального забезпечення у країнах Африки. 2. Система соціального забезпечення у Китайській Народній Республіці 3. Основні засади соціального захисту в Індонезії 4. Основні засади соціального захисту у країнах глобального півдня <i>Робота над практичними завданнями до теми</i>	8	

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для досягнення освітньої мети та прогнозованих програмних результатів використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології.

Методи навчання:

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія);

МН2 – практичний метод (практичні заняття, практичні завдання);

МН3 – наочний метод (ілюстрація, демонстрація, презентація);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату, написання есе);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів першого рівня освіти.

МН 8 – ситуаційні завдання;

МН 9 – робота з інформаційними ресурсами (нормативними джерелами, навчально-методичною та науковою літературою, інтернет-ресурсами);

МН 10 – самостійна робота

МН 13 – інші методи навчання

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Загальна (максимальна) кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких **60** балів здобувач набирає при поточних видах контролю і **40** балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання визначеним у робочій програмі навчальної дисципліни.

Форми та методи оцінювання

- усне і письмове опитування;
- виконання письмових робіт (есе, реферат);
- стандартизовані тести;
- тестування на платформі Moodle;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- контрольні роботи;
- підсумкове оцінювання: іспит.

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Регламент Ради Європи. Режим доступу: [EUR-Lex - 02009D0937-20150101 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/lexuri/ui.do?uri=CELEX:32009D0937:EN:HTML)
2. Координація соціального забезпечення: комплексний посібник для України (Social Security Coordination: A comprehensive guide for Ukraine)/ Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. - Київ: МБП, 2012. Режим доступу: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/publication/wcms_189518.pdf
3. Шестакова К., Яремчук С., Гнатчук О. Координація систем соціального забезпечення у сфері соціального страхування в Європейському Союзі: інституційно-правові засади. Університетські наукові записки. 2022. № 3 (87). С. 125-137. URL: <https://doi.org/10.37491/unz.87.10> + https://unz.univer.km.ua/article/view/87_125-137

8.2. Допоміжна

1. Social development in Brazil, 2011. Режим доступу: <https://www.oecd.org/social/soc/48227030.pdf>.
2. The EU provisions on social security, 2010. Режим доступу: https://www.iefp.pt/documents/10181/3855467/The_EU_provisions_on_social_security.pdf/b51fd63a-4bd1-45b8-91df-f7b0f932bd45
3. European Code of Social Security Short Guide Prepared by Jason Nickless, 2002. Режим доступу: https://www.coe.int/t/dg3/socialpolicies/source/socialsecurity/shortguide_en.pdf
4. Європейське соціальне дослідження. – Режим доступу: http://www.europeansocialsurvey.org/about/country/russian_federation/ess_russia.html
5. Європейське дослідження цінностей. – Режим доступу: <http://www.europeanvaluesstudy.eu>
6. http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm
7. <http://www.eurofound.europa.eu/pl/surveys/european-working-conditions-surveys>
8. Європейське дослідження якості життя: – Режим доступу: – Режим доступу: <https://www.eurofound.europa.eu/pl/surveys/european-quality-of-life-surveys>
9. Європейське дослідження компаній: – Режим доступу: <https://www.eurofound.europa.eu/pl/surveys/european-company-surveys>

9. Інформаційні ресурси

1. Міністерство соціальної політики <http://www.msp.gov.ua>
2. Національний інститут стратегічних досліджень <http://www.niss.gov.ua>
3. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Чернівецький регіональний центр зайнятості
<http://www.dcz.gov.ua/chn/control/uk/index>
5. Представництво ЄС в Україні https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk
6. Представництво Європейської Комісії в Україні <https://www.euam-ukraine.eu/ua/eu-and-euam/>
7. Міністерство праці та соціального розвитку Канади
<https://www.canada.ca/en/employment-social-development.html>
8. Міністерство соціальної політики <http://www.msp.gov.ua>